

**Postanowienie z dnia 22 kwietnia 1997 r.
II UZ 13/97**

Wniosek strony o ustanowienie dla niej adwokata z urzędu, zawarty w kasacji wniesionej przez stronę osobiście, nie wpływa na ocenę, że kasacja nie spełnia wymagania z art. 393² § 1 KPC.

Przewodniczący SSN: Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Teresa Romer.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 1997 r. sprawy z wniosku Weroniki B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W. o wysokość emerytury, na skutek zażalenia wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 2 stycznia 1996 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją zamienną z dnia 10 kwietnia 1996 r. [...] II Oddział ZUS w W. uwzględnił wniosek Weroniki B. o doliczenie do stażu pracy okresu 5 lat studiów.

W odwołaniu do sądu powódka domagała się wyrównania emerytury od 1992 r., bowiem w tym roku złożyła wniosek o zaliczenie studiów do stażu pracy.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił odwołanie z uzasadnieniem, iż wniosek z 1992 r. był nieudokumentowany, stwierdzał bowiem jedynie fakt studiowania w latach 1946-1952, natomiast organ rentowy żądał potwierdzenia ukończenia studiów. Odmowna decyzja z 22 czerwca 1992 r. nie była przez powódkę kwestionowana. Nowy wniosek - tym razem właściwie udokumentowany - złożony 20 grudnia 1995 r., został przez Oddział ZUS uwzględniony przez zaliczenie potwierdzonego okresu do stażu pracy i wyrównanie emerytury za 3 miesiące od zgłoszenia wniosku.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 5 listopada 1990 r. [...] oddalił apelację powódki, uznając stanowisko Sądu Wojewódzkiego za zasadne.

Od tego wyroku powódka wniosła kasację osobiście, odrzuconą postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 2 stycznia 1996 r.

W zażaleniu na to postanowienie powódka ponawia polemikę co do słuszności zaskarżonej decyzji i przedstawia swoją trudną sytuację, wnosząc o "przyjęcie kasacji bez prawnika".

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione. Przepis art. 393² KPC wymaga, aby kasacja była

wniesiona przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym. Według art. 465 § 1 KPC pełnomocnikiem pracownika lub ubezpieczonego może być przedstawiciel związku zawodowego lub inspektor pracy (...) a ubezpieczonego - także przedstawiciel organizacji zrzeszającej emerytów i rencistów, przy czym odnośnie do kasacji taki przedstawiciel powinien być równocześnie adwokatem lub radcą prawnym.

Powódka działała przez pełnomocnika będącego jej bratem, co jest zgodne z przepisem art. 87 § 1 KPC, jednakże z uwagi na kwalifikacje wymagane dla oceny orzeczenia sądu drugiej instancji pod kątem dopuszczalności kasacji ustawodawca wprowadził tzw. przymus adwokacki. Nie istniały przy tym żadne przeszkody, by powódka lub jej pełnomocnik złożyli wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu, co przewiduje przepis art. 117 KC.

Powódka jest osobą z wyższym wykształceniem, przeto powinna być jej znana zasada stwierdzająca, iż nieznajomość prawa nie usprawiedliwia (dokładnie - zawsze szkodzi, łac. *ignorantia iuris semper nocet*). Możliwość ubiegania się o przyznanie pełnomocnika z urzędu jest w polskim prawie procesowym tak ugruntowana, że nie sposób usprawiedliwiać się jej nieznajomością. Jednocześnie Sąd Apelacyjny pouczył powódkę na rozprawie w dniu 5 listopada 1996 r., na której obecny był jej pełnomocnik o przymusie adwokackim do wniesienia kasacji. Od zasady wyrażonej w art. 393² § 1 KPC wyjątkiem jest tylko § 2, przewidujący możliwość wniesienia kasacji przez stronę, która sama jest adwokatem, sędzią, prokuratorem, radcą prawnym, notariuszem lub profesorem albo doktorem habilitowanym nauk prawnych polskich szkół wyższych. Powódka nie należy do kręgu tych osób, wobec czego powinna była albo sama ustanowić adwokata lub radcę prawnego reprezentującego organizację zrzeszającą emerytów i rencistów, bądź wystąpić o ustanowienie takiego adwokata przez Sąd. Skoro czynności takich zaniedbała - kasacja podlega odrzuceniu bez względu na to, czy przyczyną tego zaniedbania była nieznajomość prawa, czy też sytuacja materialna powódki. Sąd Najwyższy wyraża pogląd, że podnoszona w zażaleniu okoliczność braku środków na opłacenie adwokata, która ewentualnie mogła być podstawą ubiegania się o ustanowienie adwokata z urzędu nie uzasadnia odmiennej oceny, iż odrzucenie kasacji wniesionej przez samą stronę jest prawidłowe (art. 393² § 1 KPC). Nawet wniosek strony o ustanowienie dla niej adwokata z urzędu, zawarty w kasacji wniesionej przez stronę osobiście nie zmienia faktu, że kasacja nie spełnia wymagania określonego w art. 393² § 1 KPC (postanowienie SN z 17 lutego 1997 r., II CZ 1/97).

W tym stanie rzeczy należało dojść do przekonania, że zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie i orzec jak w sentencji.

N o t k a

Tak samo **postanowienie z dnia 8 stycznia 1997 r., I CZ 33/96 (dotychczas nie publikowane)**, według którego uchybienia sądu w przedmiocie ustanowienia adwokata z urzędu, które mogły mieć miejsce po wniesieniu kasacji nie mają wpływu na orzeczenie jej dopuszczalności oraz **postanowienie z dnia 17 lutego 1997 r., II CZ 1/97 (dotychczas nie publikowane)**, w którym stwierdzono, że wniosek strony zwolnionej od kosztów sądowych o ustanowienie dla niej adwokata z urzędu, zawarty w kasacji wniesionej przez stronę osobiście, nie zmienia faktu, że kasacja nie spełnia warunku określonego w art. 393² § 1 KPC.

Patrz jednak odmiennie: **postanowienie z dnia 24 stycznia 1997 r., II UZ 14/96 (OSNAPiUS 1997 nr 16 poz. 304)**, stwierdzające że w sytuacji, gdy sporządzona osobiście przez skarżącego kasacja zawiera wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu i została złożona w sądzie apelacyjnym przed upływem terminu miesięcznego określonego w art. 393⁴ KPC, sąd nie jest uprawniony do jej odrzucenia z powołaniem się na art. 393² § 1 i 465 § 1 KPC, ale

zobowiązany jest do rozpoznania wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu.

=====